

Introductiedossier

Ontwikkelingssamenwerking

April '24

**Samen
Werkt.**

Partos | Samen Werkt.

Het doel van ontwikkelingssamenwerking is een eerlijke, rechtvaardige en duurzame samenleving voor iedereen, met de focus op groepen en gebieden in de meest kwetsbare posities wereldwijd. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) vormen hierbij een alomvattende rode draad. Het samen optrekken in het bereiken van deze ontwikkelingsdoelen is in het belang van daar én van hier.

Niet alleen ontwikkelingsorganisaties en internationale partners zetten zich hiervoor in, maar gelukkig zien wij ook in de maatschappij steun en draagvlak voor internationale samenwerking voor de aanpak van grote uitdagingen als armoede, klimaatverandering, voedselzekerheid, ongelijkheid en gedwongen migratie. Miljoenen Nederlanders zetten zich in voor ontwikkelingssamenwerking. Ze geven geld of goederen aan noodhulporganisaties, ze doen aan vrijwilligerswerk of doneren aan ontwikkelingsorganisaties. Ook het Nederlandse bedrijfsleven draagt bij aan internationale goede doelen. Een goede reden dus om ontwikkelingssamenwerking hoog op de politieke en maatschappelijke agenda te blijven zetten.

Structurele ontwikkelingssamenwerking is een lange termijn proces. Daarom is continuïteit van beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking essentieel. Samen werken we aan het behalen van de SDG's, op gelijkwaardige basis met internationale partners, maatschappelijke organisaties en met steun van een brede achterban van de 100+ leden. Samen zijn wij Partos.

www.partos.nl

Inhoudsopgave Informatiedossier

Partos Samen Werkt.	2
Inhoudsopgave Informatiedossier	2
Leden van Partos	5
Impactverhalen ontwikkelingsorganisaties	5
Resultaten uit het Nederlands ontwikkelingsbudget	5
Voorbij de borrelpraat	5
Overzicht relevante documenten.....	6
Belang ontwikkelingssamenwerking	6
Kwaliteit en kwantiteit ontwikkelingsbudget.....	7
Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling	9
Klimaatrechtvaardigheid	10
.....	11

Het belang van ontwikkelingssamenwerking. Ook voor Nederland

1. Mondiale stabiliteit, internationale bestaanszekerheid en veiligheid

Ontwikkelingssamenwerking draagt bij aan mondiale stabiliteit door het verminderen van armoede, honger, ongelijkheid en sociale spanningen, door het tegengaan van de klimaatverandering, waardoor de kans op conflicten en instabiliteit afneemt. Globale uitdagingen houden zich niet aan landsgrenzen. Wat 'elders' gebeurt heeft directe invloed op Nederland. Stabiele landen en bestaanszekerheid (hier en daar) dragen bij aan een veiligere wereld voor iedereen.

2. Internationale samenwerking voor imago en diplomatie

Door actieve deelname aan ontwikkelingssamenwerking kan Nederland haar internationale relaties en reputatie verbeteren. Het toont betrokkenheid bij wereldwijde kwesties en draagt bij aan positieve diplomatieke betrekkingen. Ontwikkelingssamenwerking is een belangrijke schakel in de driehoek van defensie, diplomatie en duurzame ontwikkeling en draagt bij aan het behoud van internationale afspraken en mensenrechten.

3. Economische belangen & handelsmogelijkheden

Ontwikkelingssamenwerking bevordert innovatie en uitwisseling van kennis en expertise. Dit positioneert Nederland als betrouwbare partner op het gebied van duurzame oplossingen en trekt internationale partnerschappen en investeringen aan. Sterkere economieën in lage inkomenslanden kunnen bijdragen aan gelijkwaardige wereldwijde handelsafspraken, een stevig ondernemingsklimaat en meer duurzame

markten met oog voor mens en natuur. Nederland is verantwoordelijk voor 3,2% van de wereldhandel. Vanuit het 'do no harm'-principe mag deze handel niet ten koste gaan van mens en natuur, voor de huidige én toekomstige generaties, hier én elders. Eerlijke en duurzame handel is de basis voor constructieve lange termijn relaties en duurzame ontwikkeling.

4. Versnellen aanpak SDG's

Ontwikkelingssamenwerking is in de kern gericht op het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's), door middel van programma's gericht op armoedebestrijding, toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, recht, versterking van democratie, klimaatrechtvaardigheid en voedselzekerheid. Internationaal is afgesproken dat landen minimaal 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen investeren in ontwikkelingssamenwerking. Dat budget is hard nodig om de SDG's in 2030 te behalen. Met name op SDG1 (geen armoede), SDG2 (geen honger), SDG3 (goede gezondheid en welzijn), SDG4 (onderwijs), SDG5 (gendergelijkheid), SDG6 (schoon water en sanitair), SDG10 (ongelijkheid) en SDG13 (klimaatactie) is de achterstand groot¹. De OESO schat dat er jaarlijks 3,5 biljoen euro extra nodig is om de SDG's te realiseren². Ontwikkelingsorganisaties dragen met hun expertise, hun programma's en netwerkrelaties bij aan het behalen van de SDG's.

5. Bescherming van natuur en klimaatrechtvaardigheid

Klimaatverandering is een mondiaal probleem dat vraagt om stevige internationale samenwerking. Ontwikkelingssamenwerking biedt steun aan gemeenschappen die het hardst getroffen worden door de klimaat crisis en helpt hen zich niet alleen aan te passen aan de gevolgen hiervan, maar maakt zich ook hard voor het meenemen van de stem en kennis van deze gemeenschappen in klimaatbeleid. Samen met partners richten zij zich op natuurbehoud, duurzaam landgebruik en het verminderen van de

¹ Verenigde Naties (2022)

² OESO (2022)

impact van klimaatverandering. Door het bevorderen van deze kennisuitwisseling stelt internationale samenwerking landen in staat de klimaatuitdagingen collectief effectiever en rechtvaardiger aan te pakken.

6. Versterking ruimte voor het maatschappelijke middenveld

Investeren in ontwikkelingssamenwerking draagt bij aan het bevorderen van mensenrechten, gelijke kansen en sociale rechtvaardigheid op mondiaal niveau. Maatschappelijke organisaties spelen een belangrijke rol in duurzame en sociale verandering wereldwijd. Ze zitten in de haarvaten van de maatschappij. Zij kunnen optreden als krachtige tegenmacht in de context van autoritaire krachten. In de rol van waakhond en pleitbezorger, maar ook als maatschappij-opbouwers. Wereldwijd neemt de druk op vakbonden, mensenrechtenverdedigers en andere maatschappelijke organisaties sterk toe. 70 procent van hen heeft te maken met repressie. Ontwikkelingsorganisaties werken samen met veel van deze actoren ter plaatse en hebben daarom veel kennis en netwerk over de specifieke contexten waarin gewerkt wordt. Deze kennis en netwerk is ook voor andere beleidsterreinen van waarde.

7. Strategische partnerschappen

Samenwerken met lage inkomenslanden wereldwijd bevordert strategische partnerschappen. Dit helpt bij het bereiken van de SDG's en bevordert handel, veiligheid, innovatie en wetenschappelijke samenwerking. Internationale samenwerking is cruciaal voor het aanpakken van armoede, klimaatverandering, conflicten en ongelijkheid. Voordelen van samenwerking met internationale organisaties zijn schaalvoordelen, coördinatie, legitimiteit, politiek gewicht, langdurige werkrelaties en het delen van lasten en risico's.

8. Verlichting van humanitaire crises door noodhulp

Het toenemende aantal rampen en gewapende conflicten in de wereld maakt het noodzakelijk om deze uitdagingen het hoofd te bieden en

noodhulp te bieden daar waar het nodig is. Ontwikkelingssamenwerking en noodhulp helpen bij het verminderen van humanitaire crises door te voorzien in basisbehoeften, zoals voedsel, water en medische hulp. Dit draagt bij aan het verlichten van menselijk lijden op korte en lange termijn.

9. Coherent buitenbeleid

Beleidscoherentie verwijst naar de samenhang en afstemming van beleid op verschillende niveaus, zodat uiteenlopende beleidsdomeinen elkaar versterken in plaats van tegenwerken. Ontwikkelingsorganisaties pleiten al lang voor coherent buitenlandbeleid, zodat het creëren van sociale en duurzame impact wereldwijd goed geïntegreerd wordt in al het beleid en daarmee weer zorgt voor meer stabiliteit en de aanpak van globale uitdagingen. Buitenlandbeleid dat leidt tot meer ongelijkheid, vertraging in de klimaataanpak, oneerlijke handelsafspraken, belastingontwijking etc. snijdt zichzelf in de vingers door kortetermijnwinst aan de ene kant, maar lange termijn instabiliteit, achteruitgang in de SDG's en imagoschade als betrouwbare partner aan de andere kant.

10. Bevorderen internationale solidariteit & mondiaal burgerschap

Ontwikkelingssamenwerking is een uiting van medemenselijkheid en internationale solidariteit, waarbij welvarende landen hun middelen en expertise delen om de levensomstandigheden van mensen die het zwaarder getroffen hebben in termen van onrecht en armoede te verbeteren en gezamenlijk te werken aan mondiale uitdagingen. Door bewustwording te creëren en mensen te betrekken bij mondiale vraagstukken, kunnen we samen bijdragen aan een eerlijke, duurzame en inclusieve wereld.

Leden van Partos

Partos vormt het grootste samenwerkingsverband van ontwikkelingsorganisaties met meer dan [100 leden](#). Ze zijn actief op het gebied van mensenrechten, onderwijs, economische ontwikkeling, noodhulp, natuur & milieu, diversiteit & inclusie, voedsel & landbouw, seksuele en reproductieve rechten & gezondheid, democratie & rechtstaat.

Bron: [Partos, juli 2023](#)

Impactverhalen ontwikkelingsorganisaties

Benieuwd waar ontwikkelingsorganisaties aan werken en wat de impact is van hun werk? Lees [diverse verhalen](#) in een online magazine (ook in het [Engels](#)).

Resultaten uit het Nederlands ontwikkelingsbudget

Wil je meer weten wat er bereikt wordt met het Nederlandse ontwikkelingsbudget? Hier lees je meer over de [resultatenrapportage](#).

Voorbij de borrelpraat

In dit boekje staan nuttige feiten en hardnekkige fabels over ontwikkelingssamenwerking, geschreven door mediawetenschapper Mirjam Vossen. Lees hier: [Voorbij de borrelpraat](#)

Overzicht relevante documenten

Belang ontwikkelingssamenwerking

AIV-Advies 'Een stabiel en voorspelbaar ODA-budget'

De AIV komt met een advies voor een stabiel en voorspelbaarder budget voor ontwikkelingssamenwerking (ODA-budget). Een stabiel budget draagt bij aan goede bilaterale politieke en economische relaties met andere landen en helpt ons om een plek aan tafel te bemachtigen in invloedrijke fora als de G20. De AIV beveelt het kabinet aan om de OESO-norm van 0,7% van het BNI te behouden als ankerpunt voor het ODA-budget. Ook wordt aanbevolen om een maximum van 11% van het totale ODA-budget in te voeren voor de financiering van de eerstejaarsopvang van asielzoekers, naar het model van Zweden. Zie [hier](#) de reactie van Partos op het advies.

Bron: [Adviesraad Internationale Vraagstukken, maart 2024](#)

Opinie: Garandeer dat Nederland zich blijft inzetten voor vrede en veiligheid, handel, mensenrechten en klimaat

Voormalige bewindslieden, diplomaten, onderzoekers en andere prominenten doen een oproep aan informateur Ronald Plasterk en de formerende partijen voor een krachtig en betrouwbaar Nederlands buitenlandbeleid. De schrijvers pleiten onder meer voor "substantiële investeringen in noodhulp en ontwikkelingssamenwerking om de Duurzame Ontwikkelingsdoelen te behalen."

Bron: [De Volkskrant, januari 2024](#)

Kamerbrief 'Reactie op verzoek commissie over een zo gedetailleerd mogelijk overzicht van lopende OS-projecten en daarbij aan te geven wat in het direct nationaal belang is, in het bijzonder in relatie tot onderwerpen als veiligheid, migratie en economie'

Minister Van Leeuwen geeft aan op welke manier ontwikkelingssamenwerking verschillende Nederlandse belangen dient. Zo schrijft hij dat we ook onze eigen veiligheid bevorderen door aan democratie, rechtsstaat en mensenrechten elders ter wereld te werken. Landen met respect voor rechtsstaat, democratie en mensenrechten zijn namelijk minder geneigd om agressief op te treden richting ons. En door de versterking van gezondheidssystemen in het buitenland voorkomen we indirect het ontstaan van pandemieën die de Nederlandse zorg kunnen platleggen.

Bron: [Kamerbrief, februari 2024](#)

Policy Brief 'Getting global development back on track: Focus and start at home'

Policy brief van Clingendael over de wereldwijde stagnatie en achteruitgang op verschillende Sustainable Development Goals (SDG's). Om deze negatieve trend te keren wordt gepleit voor focus op een aantal SDG's die de hoogste negatieve impact hebben op ontwikkelingslanden: conflict, klimaatverandering en ongelijkheid. Hoge- en middeninkomenslanden moeten in eigen land klimaatverandering en ongelijkheid aanpakken om de meeste impact te hebben elders ter wereld. Verder moeten ze hun steun voor conflictbemiddeling uitbreiden.

Bron: [Instituut Clingendael, februari 2023](#)

Wetenschappelijk onderzoek naar de bijdrage van ontwikkelingssamenwerking aan het verdienvermogen van het Nederlandse bedrijfsleven

Onderzoek van economenvakblad ESB naar de bijdrage van ontwikkelingssamenwerking aan het internationale verdienvermogen van Nederland.

- Conclusies [onderzoek 1](#): "1) RVO-ontwikkelingsprogramma's vergrootten de afgelopen twintig jaar de handel tussen Nederland en de hulpontvangende landen. 2) *Een één procent hoger ontwikkelingsbudget leidt tot 0,4 procent meer uitvoer naar en 0,6 procent meer invoer uit deze landen.* 3) Het richten van ontwikkelingshulp op Afrika en op de private sectoren kan de bilaterale handel verder versterken."
- Conclusies [onderzoek 2](#): "*Een belangrijke bevinding is dat handel niet zonder een zekere mate van hulp kan werken*: op basis van een empirisch onderzoek voor de Europese handel met de landen uit Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan waarmee Europa een bijzondere ontwikkelingshulp relatie heeft, blijkt handelspromotie alleen tot economische ontwikkeling te leiden als het wordt gecomplementeerd met ontwikkelingshulp."

Bronnen: ESB, [onderzoek 1](#) en [onderzoek 2](#), augustus en oktober 2022

Input bedrijfsleven over bijdrage van ontwikkelingssamenwerking aan het Nederlandse verdienvermogen

Standpunt bedrijfsleven over de bijdrage van ontwikkelingssamenwerking aan het Nederlandse verdienvermogen:

- Evofenedex (branchevereniging voor bedrijven actief in internationale handel en logistiek), [januari 2024](#): "In een dringende oproep aan politieke partijen benadrukken wij de

cruciale rol van internationale handel en de synergie met ontwikkelingssamenwerking voor de welvaart van Nederland."

- Column Carola Baller, VNO-NCW, [januari 2024](#): "Een klein land als Nederland kan het zich niet veroorloven internationaal in een geïsoleerde positie terecht te komen. Internationale relaties en partners hebben we hard nodig."

Bronnen: [Evofenedex](#) en [VNO-NCW](#), januari 2024

Kwaliteit en kwantiteit ontwikkelingsbudget

OESO-DAC peer-review van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid

In oktober 2023 verscheen de OESO-DAC peer-review van het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid met tien aanbevelingen aan het kabinet, waaronder het beperken van de effecten van fluctuerende asielkosten op het ontwikkelingsbudget, een grotere inzet op beleidscoherentie en het vooropstellen van ontwikkelingsimpact in de betrokkenheid van de private sector. In een uitgebreide [reactie](#) op de peer review geeft Partos een toelichting bij de belangrijkste aanbevelingen.

Bron: [OESO-DAC, oktober 2023](#)

Kamerbrief 'Uitvoering van de motie van het lid Van der Graaf c.s. over bezien of het wenselijk is om fluctuaties van het ODA-budget te reduceren'

Minister Schreinemacher geeft een grondige uiteenzetting van de manier waarop Nederland ontwikkelingssamenwerking financiert. Ze bespreekt de belangrijkste oorzaken van schommelingen in het ontwikkelingsbudget, waaronder de financiering van de kosten van eerstejaars asielopvang. Vervolgens zet ze de beleidsopties uiteen waarmee fluctuaties beperkt kunnen worden, onder meer een

plafond voor de asielkosten binnen het ODA-budget. Op 17 januari 2024 gaven ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken een nuttige [technische briefing](#) waarin de werking van de BHOS-begroting nog eens uitgebreid werd uitgelegd.

Bron: [Kamerbrief, augustus 2023](#)

Rapport 'Focus op opvangcapaciteit voor asielzoekers'

Rapport van de Algemene Rekenkamer over de financiering van de opvang van asielzoekers in Nederland. De Rekenkamer concludeert dat het aandeel van de asielkosten gefinancierd uit de BHOS-begroting het afgelopen decennium is gegroeid. De financiering van asielopvang uit de BHOS-begroting "gaat ten koste van de overige uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking," zo stelt de Rekenkamer.

Bron: [Algemene Rekenkamer, januari 2023](#)

Beleidsdoorlichting artikel 1 van de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Evaluatiedienst IOB onderzocht het combinatiebeleid voor hulp en handel. IOB concludeerde dat er onvoldoende bewijs is voor de lange termijn ontwikkelingsimpact van bedrijfsactiviteiten. Om deze impact te vergroten doet IOB onder meer de aanbeveling om ontwikkelingssamenwerking in te zetten voor het creëren van de voorwaarden voor succesvolle handel en investeringen door het bedrijfsleven (bijvoorbeeld door versterking van economische instituties, rechtszekerheid etc.). Op basis van de IOB-evaluatie formuleerde Partos een aantal [aanbevelingen](#) ter verbetering van het artikel 1-beleid.

Bron: [IOB, februari 2022](#)

AIV-Advies 'Oekraïne – standvastigheid, weerbaarheid en perspectief'

Eind 2022 bracht de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) op verzoek van de Tweede Kamer een briefadvies uit over de Oekraïne-oorlog. In het advies gaat de AIV onder meer in op de gevolgen van de oorlog voor het mondiale Zuiden en over de groeiende politieke kloof tussen het Westen en het Zuiden. De AIV doet verschillende aanbevelingen om deze kloof te dichten en de steun van het Zuiden voor de Westerse inzet in het conflict te vergroten.

Bron: [Adviesraad Internationale Vraagstukken, februari 2024](#)

Nationale SDG Rapportage

Partos rapporteert over de voortgang van de Sustainable Development Goals (SDG's) in lage inkomenslanden (vanaf pag. 34). In de Rapportage van 2023 vroegen we aandacht voor stagnatie en zelfs achteruitgang op verschillende SDG's elders ter wereld. Op 16 mei verschijnt de volgende Nationale SDG Rapportage over 2023.

Bron: [Rijksoverheid, mei 2023](#)

Aidwatch 2023

Jaarlijks rapport van CONCORD Europe (Europese koepelorganisatie voor ontwikkelingssamenwerking) over de kwantiteit en kwaliteit van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de EU en haar lidstaten. In 2023 concludeerde CONCORD dat lidstaten 22,1% van hun ontwikkelingsuitgaven onterecht aanmerken als officiële ontwikkelingssamenwerking omdat deze uitgaven in eigen land worden uitgegeven aan de asielopvang.

Bron: [CONCORD Europe, oktober 2023](#)

Partos reactie op de Afrikastrategie

Partos lid-organisaties reflecteren op de nieuwe Nederlandse Afrikastrategie aan de hand van 10 thema's: civic space, klimaatrechtvaardigheid, voedselzekerheid, gendergelijkheid,

gezondheidssystemen, jongerenwerkgelegenheid en private sector ontwikkeling, vrede en veiligheid, IMVO en leefbaar inkomen, digitalisering en tot slot biodiversiteit.

Bron: [Partos, juni 2023](#)

Partos reactie op de BHOS-nota 'Doen waar Nederland goed in is'

Partos beoordeelt de BHOS-beleidsnota van minister Schreinemacher aan de hand van een stoplichtsysteem. We gaan in op de volgende thema's: beleidscoherentie voor ontwikkeling (oranje), klimaat (oranje), maatschappelijk middenveld (oranje), IMVO (rood), het ontwikkelingsbudget (oranje), handel (oranje), gendergelijkheid (groen), mondiale gezondheid (groen) en noodhulp (groen).

Bron: [Partos, juli 2022](#)

AIV-Advies 'Urgentie van een nieuwe Nederlandse Afrika-strategie'

De Adviesraad Internationale Vraagstukken adviseert het kabinet om een geloofwaardige en robuuste strategie te ontwikkelen voor samenwerking met Afrikaanse landen. De AIV wijst er onder meer op dat het niet langer vanzelfsprekend is dat Afrikaanse landen de kant van het Westen kiezen en dat men zich steeds vaker richting Rusland of China wendt. Om dat te voorkomen moeten Nederland en de EU meer inzetten op beleid dat in het gezamenlijk belang is van ons en van Afrikaanse landen. De AIV geeft een handig overzicht van beleidsterreinen waarop zulke win-win-samenwerking mogelijk is.

Bron: [Adviesraad Internationale Vraagstukken, juli 2022](#)

Rapport 'Who holds the lion's share? A closer look at Global Europe Funds for CSOs'

CONCORD Europe concludeert dat EU-financieringsinstrumenten voor ontwikkelingssamenwerking onvoldoende toegankelijk zijn voor maatschappelijke organisaties, die juist in de haarvaten van de

samenleving zitten en daarmee beschikken over de kennis en ervaring om ontwikkelingsuitdagingen aan te pakken. CONCORD doet verschillende aanbevelingen aan de EU, onder meer over het oormerken van financiering voor maatschappelijke organisaties, consultatie van maatschappelijke partners en transparantie van EU-ontwikkelingsuitgaven.

Bron: [CONCORD Europe, oktober 2023](#)

Beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling

Rapport 'Monitor Brede Welvaart en de Sustainable Development Goals 2023'

Jaarlijks beschrijft de CBS de stand van zaken van brede welvaart in Nederland. Daarbij hoort ook een overzicht van de gevolgen van Nederlandse welvaart voor mensen in lage inkomenslanden (de dimensie "elders" van brede welvaart). Uit de Monitor van 2023 bleek dat Nederland op verschillende manieren negatieve impact heeft op lage inkomenslanden en dat de trend eerder negatief dan positief is. De nieuwe Monitor Brede Welvaart verschijnt in mei 2024.

Bron: [CBS, mei 2023](#)

Sustainable Development Report: 'SDG Spillover Index'

Jaarlijkse index opgesteld onder leiding van econoom Jeffrey Sachs, naar de impact van landen op het vermogen van andere landen om de SDG's te bereiken. Nederland staat op plek 161 van 166 landen, wat betekent dat we met ons beleid en economische activiteiten de SDG's in andere landen sterk in de weg staan.

Bron: [Sustainable Development Report, 2023](#)

Commitment to Development Index

Deze index meet in hoeverre Nederlandse investeringen, handel en klimaatbeleid bijdragen aan doelen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Nederland staat op plek 1 (van de 40 rijkste landen) met betrekking tot ontwikkelingsvriendelijk handelsbeleid. Er is vooral ruimte voor verbetering op het gebied van investeringsbeleid (27/40) en technologie (16/40).

Bron: [Center for Global Development, 2023](#)

Building Change 'Uitgebreide reactie op actieplan en jaarrapportage beleidscoherentie 2022-2023'

Building Change is een coalitie van Woord en Daad, Foundation Max van der Stoel en Partos. We zetten ons in voor beleidscoherentie voor ontwikkeling, waarbij Nederlands beleid op het gebied van klimaat, handel, belastingen etc. ons eigen beleid voor ontwikkelingssamenwerking niet ondermijnt. Jaarlijks evalueren we de voortgang van de Nederlandse inspanningen op dit gebied en doen we een aantal aanbevelingen aan de Tweede Kamer.

Bron: [Building Change, juni 2023](#)

Rapport 'Beter afgestemd? Evaluatie van het Actieplan Beleidscoherentie voor Ontwikkeling'

Het actieplan beleidscoherentie voor ontwikkeling, opgesteld door de minister voor BHOS, heeft als doel ervoor te zorgen dat er meer coherentie is tussen beleid voor ontwikkelingssamenwerking (OS-beleid) en het beleid van andere directies en ministeries. Niet-OS-beleid moet ontwikkelingsdoelen niet ondermijnen en liefst zelfs nog ondersteunen. IOB heeft geëvalueerd hoe en in welke mate het actieplan bijdraagt aan beleidscoherentie.

Bron: [IOB, mei 2023](#)

Civic space

Rapport "State of Civil Society Report 2024"

Jaarlijks onderzoeksrapport van Civicus over de ruimte die maatschappelijke organisaties wereldwijd hebben om hun werk te doen. Civicus constateert dat maatschappelijke organisaties in 2023 steeds meer obstakels ondervonden, onder meer door wetgeving die hun werk strafbaar stelt, repressie van protesten tegen de overheid en tegenwerking door goed gefinancierde belangengroepen. Het rapport refereert regelmatig naar de online [Civicus monitor](#), waarin de status van maatschappelijke vrijheden per land wordt bijgehouden.

Bron: [Civicus, maart 2024](#)

Klimaatrechtvaardigheid

AIV Advies "Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak"

De AIV stelt vast dat er op dit moment sprake is van een gebrek aan internationale klimaatrechtvaardigheid: landen met de grootste historische verantwoordelijkheid voor klimaatverandering doen zelf niet genoeg om hun uitstoot terug te dringen en hebben te weinig oog voor een eerlijke verdeling van de kosten van klimaatbeleid. Daarentegen worden de armste landen, die het minst hebben bijgedragen aan klimaatverandering het hardst geraakt. Het gebrek aan klimaatrechtvaardigheid maakt het tegengaan van klimaatverandering onmogelijk. Ook leidt dit tot een toename van ongelijkheid, armoede, instabiliteit en conflict. Om deze en andere redenen is het in het Nederlandse belang om de inspanningen voor internationale klimaatrechtvaardigheid op te voeren.

Bron: [Adviesraad Internationale Vraagstukken, oktober 2023](#)

